

Ewa Podrez

Dr hab. Profesor uczelni

Uniwersytet im. Kard. Stefana Wyszyńskiego w Warszawie,

Instytut Filozofii.

**Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego, organizatorskiego
i popularyzatorskiego Pana dr Przemysława Aleksandra Strzyżyńskiego pracownika
badawczo-dydaktycznego zatrudnionego na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu im.
Adama Mickiewicza w Poznaniu w związku z postępowaniem habilitacyjnym.**

Uwagi wstępne

Niniejszą recenzję przekładam w odpowiedzi na pismo Przewodniczącego Rady Dyscypliny oraz Dyrektora Instytutu Filozofii UMK, dr. hab. Zbigniewa Nerczuka, prof. UMK. W niniejszej recenzji zobowiązana jestem do udzielenia jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, czy przedłożony do formalnej i merytorycznej oceny dorobek Habilitanta spełnia ustawowe wymagania dotyczące ubiegania się o nadanie tytułu doktora habilitowanego w obszarze nauk humanistycznych, w dyscyplinie filozofia. Dr Przemysław Strzyżyński jako główne swoje osiągnięcie naukowe przedstawił monografią autorską: *Problem trafu moralnego w kontekście zasady kontroli. Analizy filozoficzno-etyczne*, Wydział Teologiczny, UAM, Poznań 2021 s.357. Przedłożona rozprawa habilitacyjna oraz pozostały dorobek dr Strzyżyńskiego mieści się zakresowo w obszarze nauk humanistycznych, a konkretnie w dyscyplinie filozofia. W ramach tej dyscypliny można wyróżnić takie subdyscypliny jak: filozofia moralna, etyka, filozofia religii. Habilitant nie wskazał na swoje prace, które by merytorycznie wykraczały poza granice nauk humanistycznych.

Charakterystyka i ewaluacja dorobku naukowego dr Strzyżyńskiego, zawarta w kolejnych częściach recenzji dotyczy: autorskiej monografii tj. głównego osiągnięcia naukowego Habilitanta, pozostałego dorobku Habilitanta, na który składają się monografie, artykuły zamieszczone w czasopismach punktowych, rozdziały opublikowane w recenzowanych książkach oraz dorobek na polu dydaktycznym, organizacyjnym i popularyzującym.

Cz. I.

1.1. Ogólna charakterystyka głównego osiągnięcia naukowego

Recenzowana monografia liczy 357 stron i została podzielona na trzy części, z których każda składa się z kilku rozdziałów: są one poprzedzone obszernym wstępem, a w ostatnich partiach znajduje się: Zakończenie, Abstrakt w języku angielskim oraz Bibliografia. Dodać należy, że omawiana monografia jest wyjątkowo wartościowym dziełem zarówno pod względem warsztatowym jak i poznawczym. Z tego powodu, opisując zawartość rozprawy habilitacyjnej dr Strzyżyńskiego, głównie się skupię na tych stronach rozprawy.

Celem badawczym rozprawy habilitacyjnej jest przedstawienie problematyki związanej z trafem moralnym, analiza zróżnicowanych stanowisk w tej kwestii, wynikająca z nich debata. materiał rozprawy obejmuje też krytykę i polemikę odnoszącą się do trafu moralnego i konsekwencji dla etyki, jakie z niego wynikają oraz próbę rozwiązania tego problemu, dokonaną przez autora. Tak zarysowany cel nawiązuje do wszystkich, podstawowych dla etyki zagadnień i wymaga uwzględnienia historycznych i współczesnych stanowisk dotyczących trafu moralnego i tych kategorii, które są powiązane z nim bezpośrednio lub pośrednio.

We Wstępie dr Strzyżyński opisuje kontekst, metodę, porządek oraz specyfikę przeprowadzonych przez niego badań, wskazując na te teksty, rozprawy i artykuły, które stanowią materiał wyjściowy dla dalszych rozważań. Najważniejsze z nich to artykuły Williamsa i Nagela, w których m. in. podważa się oczywiste dla etyki tezy i założenia. Dotyczą one zarówno odpowiedzialności moralnej jak wolności woli, świadomości podmiotu, pytań o wzajemne relacje umysłu i mózgu, autonomii podmiotu i wiarygodności ja, pytania o to, czy i nad czym posiadamy kontrolę w naszym działaniu? Jak można kwestie te rozumieć i interpretować na tle aktualnej dyskusji nad trafem moralnym, determinizmem i indeterminizmem, kompatybilizmem, libertarnizmem i inkompatybilizmem? By skonkretyzować tak bogatą i złożoną problematykę dotyczącą trafu moralnego, autor formułuje siedem twierdzeń. Zawarł w nich istotne kwestie i wątpliwości, które wiążą się z tym zagadnieniem i pozwalają scalić ze sobą wszystkie poruszone wątki, nawiązując do zasady kontroli tj., do posiadanej lub nieposiadanej kontroli podmiotu nad własnym działaniem i jego skutkami. Zgodnie z powyżej opisanym projektem badań, w pierwszej części, na którą składają się dwa rozdziały, autor recenzowanej monografii zajmuje się uporządkowaniem terminów: traf, los przypadek i przeznaczenie, ich moralnym znaczeniem i odniesieniem kulturowym. Tę część uzupełnia przegląd najważniejszych, historycznych

stanowisk i poglądów dotyczących znaczenia losu i przypadku w ujęciu Platona, Arystotelesa, stoików, Tomasza z Akwinu, Kanta oraz współczesnego filozofa, Joel'a Feinberga i jego koncepcji trafu moralnego. Przedstawiony materiał nawiązuje do wielu innych myślicieli, dzięki którym interpretacja historycznych stanowisk prezentuje się jako głos w dyskusji, a nie kanon znanych twierdzeń z podręczników.

Konsekwentnie, w drugiej części pracy została podjęta krytyczna analiza takiego wydarzenia, jakim jest traf moralny w nawiązaniu do literatury źródłowej, a przede wszystkim tekstów Nagela i Williama. Nagel stawia radykalne tezy, kwestionujące wprost zasadność odpowiedzialności moralnej. Z tego powodu jego stanowisko inicjuje cały szereg pytań, kontrowersji i dyskusji wokół moralnej roli trafu moralnego, jego oddziaływania na skutki, przyczyny, okoliczności działania, na ludzkie cechy charakterologiczne, biologiczne i społeczne (traf konstytutywny). Poglądy Nagela odnoszące się do udziału przypadku w życiu człowieka i słuszności oceny jego działań, prowadzą do tzw. paradoksu trafu moralnego. Wraz z ustaleniem przez autora omawianej pozycji ; czym jest ten paradoks, dotychczasowe badania zamykają się w kręgu debaty. Który z filozofów i dlaczego, zajmujących się problematyką trafu moralnego, przyjmuje jedną z trzech pozycji (ogólnie zgodną ze stanowiskiem Nagela, tylko częściowo akceptującą jego poglądy i trzecia grupa filozofów, która ocenia je negatywnie). Analiza pojęć, stanowisk, ich wszechstronna, krytyczna analiza prowadzi do próby podjęcia ostatecznych rozstrzygnięć w tak istotnej dla etyki kwestii, jaką jest rola trafu moralnego w ocenie moralnej.

W trzeciej i ostatniej części pracy autor swoje własne stanowisko powiązał z analizą tych spornych kwestii, które wymagały dookreślenia, uściślenia lub wręcz zmodyfikowania ze względu na ograniczenia lub braki w racjonalnej argumentacji, występujące na poziomie teoretycznym i praktycznym.. Dr Strzyżyński poddał podwójnej analizie pojęcie trafu i przypadku, odpowiedzialności moralnej i zasady kontroli, zarówno ze względu na ich znaczenie jak i związek z działaniem. Rozpatrywanym od strony nie tylko okoliczności, skutku, charakteru, ale też intencji (ważne miejsce w badaniach autora zajmuje kategoria intuicji i intencji podmiotu czynu). Habilitant podważa zasadność istnienia paradoksu trafu moralnego, korzystając z tekstów współczesnych filozofów oraz szerzej, badaczy takich dyscyplin jak: kogniwiastyka, neuronauki, psychologia, filozofia religii . Czyni to nie tylko poddając analitycznej weryfikacji stanowisko Nagela i jego zwolenników, ale także przywołując badany i dostrzeżony przez siebie związek, jaki zachodzi między intencją a zasadą świadomej kontroli. Odkrycie to, poprzedzone szeregiem wcześniej rozwiniętych analiz, doprowadza autora do

przekonania, że podmiot może być odpowiedzialny i zarazem winny. Zakres odpowiedzialności i orzekanie o winie i zasłudze uzależniony jest od zasady kontroli, a ta ostatnia pozostaje w gestii działań otwierających. Autor klarownie wyjaśnia przy pomocy oczywistych argumentów, że odpowiedzialność moralna zachodzi tylko wtedy, kiedy mają miejsce działania otwierające podmiotu. Przy pomocy racjonalnych argumentów Habilitant tłumaczy nie tylko to, jaką rolę moralną odgrywa traf moralny w związku z wewnętrzną kondycją podmiotu i jego wiedzą/ niewiedzą o tym, jak tę kondycję można zmienić (traf konstytutywny), ale również kiedy i w jakim zakresie podmiot ten jest odpowiedzialny i winny, mimo, że na jego działanie przypadek miał wpływ.

W końcowych wnioskach, zamykających tę ostatnią część rozważań, autor stwierdza, że przeprowadzone przez niego wieloaspektowe badania nad trafem moralnym i wynikającymi z niego problemami pokazały, że etyce brakuje pojęć i kategorii, dzięki którym może adekwatnie odnieść się do ludzkiej kondycji (zob. s. 332). Pojęcie działań otwierających, które wprowadził Habilitant do swoich rozważań, namysł nad stosowaną powszechnie terminologią, analiza stanowisk dotyczących udziału trafu moralnego i przypadku w życiu i działaniu człowieka itd. prowadzą do dwóch, zasadniczych wniosków. Po pierwsze, człowiek jest odpowiedzialny w swoim działaniu tylko za to nad czym ma świadomą kontrolę, a po drugie przypisanie komuś winy lub zasługi nie jest jednoznaczne ze stwierdzeniem, że ktoś jest zły lub dobry (omawiany przez autora przypadek psychopaty). Konkluzje te zawierają najważniejsze twierdzenia, wynikające przede wszystkim z własnych przemyśleń autora i dotyczą zarówno problematyki moralnej związanej z problematyką trafu moralnego jak i szerszej pojętej kondycji człowieka jako podmiotu, jako ja, jako sprawcy - pełnią one rolę pewnej hipotezy, wspartej badaniami współczesnej psychologii i neuronauk. Ustalenia te powiązane są z odpowiedziami na siedem wyjściowych twierdzeń, w których zostały podniesione wszystkie wątpliwości i kontrowersje, wynikające z przypadku/ trafu moralnego i jego wpływu na podmiotową odpowiedzialność moralną.

W Zakończeniu Habilitant nakreślił drogę, przez którą przeszedł w swoich badaniach, zaznaczając trzy istotne kwestie, ważne nie tylko dla filozofii, ale także dla kultury i jej wiedzy o człowieku. Trzy symboliczne figury i kolejne tropy stanowią znakomity komentarz do badań przedstawionych w pracy. Sąd nad Edypem i jego domniemaną winą, zagadka Sfinksa oraz współczesny odpowiednik Ananke, czyli uwagi autora o związku, jaki zachodzi między responsywnością ludzkiej świadomości i

opartej na niej odpowiedzialnościowości a odpowiedzialnością moralną.

W swojej monografii autor analizuje w sposób klarowny i konsekwentny, jak w literaturze przedmiotu opisuje się związek trafu moralnego z odpowiedzialnością podmiotu, biorąc pod uwagę zasadę świadomej kontroli. Wszelkoniomnie, na kilku poziomach interpretacyjnych, omawia i analizuje poglądy na ten temat, wzbogacając je o rozważania dotyczące tych pojęć i kategorii, które bezpośrednio lub pośrednio wynikają z tej problematyki. Praktycznie ich zakres pokrywa się z zakresem etyki, a znajomość filozofii, szerzej współczesnego stanu badań nad kondycją człowieka, pozwala autorowi na prowadzenie teoretycznie bardzo rozległych badań, zakończonych prezentacją własnego stanowiska. Pozostającego w dialogu z wcześniej omawianymi poglądami, tezami i koncepcjami. Przytaczane przez Habilitanta racje są podwójnie weryfikowalne; w obszarze przywołanych przez niego stanowisk, pojęć i kategorii jak również na podstawie konkretnych przypadków, które autor poddaje bliższej analizie.

1.2. Zalety rozprawy

Monografia *Problem trafu moralnego w kontekście zasady kontroli. Analizy filozoficzno-etyczne* posiada następujące walory:

1. **Zalety poznawcze pracy**-wybór tematu i cele , jakie przed sobą postawił autor zasługują na trzy pozytywne uwagi:

- a. trudny, złożony temat i rzadko poruszony przez autorów tekstów filozoficznych
- b. traf moralny należy do tzw. problemów granicznych, które decydują o być lub nie być etyki,
- c. **pierwsze, całościowe opracowanie** tego zagadnienia wraz z propozycją rozstrzygnięcia tak polemicznych kwestiach jak: warunki występowania odpowiedzialności moralnej i jej różne zakresy, rola zasady kontroli, czy związek intencji podmiotu z jego ew. winą lub zasługą wymagają badań prowadzonych pod różnym poznawczym kątem, nawiązania do wielu pokrewnych pojęć i problemów, wzięcia pod uwagę wielu tekstów i tradycji filozoficznych. Monografia jest tak skomponowana by wielość poruszonych wątków tworzyła klarowną, uporządkowaną całość. Opartą na wewnętrznej dyskusji oraz na kontrowersjach występujących między autorami, tekstami, rozumieniem pojęć i operowaniem kategorią trafu moralnego. W ten sposób problemy wewnętrzne, podnoszone w konkretnych koncepcjach, uogólniane i skonfrontowane z innymi stanowiskami, w interesującej nas rozprawie zostały poddane dwóm, ważnym zabiegom tj. rozszerzonej argumentacji

uznającej/nie uznającej wpływu trafu moralnego na moralność i ich korelację z zasadą kontroli. Dzięki tym zabiegom ostateczne wnioski mają charakter zasadnych, racjonalnych i otwartych na dalsze uściślenia i uzupełnienia, chociażby ze strony neuronauk i kognitywistyki. Monografia ze względu na swoje walory poznawcze, odwołanie się do współczesnych prac i tekstów o charakterze międzynarodowym, zainicjowanie dyskusji na różnych, filozoficznie aktualnych polach w takim samym stopniu uzupełnia polską jak i ogólnoswiatową literaturę filozoficzną.

2. **Zalety formalne**-omawiana monografia nie tylko porządkuje znaczenia analizowanych przez autora pojęć, ale również kreśli mapę problemów, które z nich wynikają. I to zarówno na poziomie wiedzy teoretycznej jak i praktycznej. Ten wymiar badań osiągnięty został dzięki klarownemu, jasnemu językowi, racjonalnym argumentom i wielokrotnej weryfikacji tez i formułowanych twierdzeń. Bogaty i zróżnicowany materiał źródłowy umożliwia podjęcie wielostronnych analiz tych samych stanowisk. W monografii czytelnik spotyka się tak z historycznymi stanowiskami jak i ze współczesną literaturą filozoficzną, a nawet szerzej, naukową. Pozwala ona na pełny ogląd problemów związanych z trafem moralnym. Nie chodzi przy tym tylko o autorów urodzonych w różnym czasie, ale o ich charakterystyczny sposób rozumienia etyki, o formę argumentacji, o rozumienie samej etyki. Monografia dr Starzyńskiego nadaje krytyczny, dyskusyjny charakter tym różnym odległym a także bliskim spojrzeniom na rolę przypadku w moralności. Ten otwarty, dyskusyjny ton obecny jest we wszystkich wywodach, częściach i rozdziałach omawianej monografii. Układ ten umożliwia takie konfigurowanie głównego tematu, by na każdym etapie badań poznawać go lepiej, w szerszym kontekście.

3. **Zalety konceptualne**- problematyka trafu moralnego wiąże się z zasadnością uprawiania etyki oraz ze sposobem, w jaki ona jest uprawiana. W omawianej pracy etyka ujęta jest jako dziedzina filozofii, życia i kultury, która stale domaga się uściślenia, uzupełnienia, sprobmatyzowania. Co też ma miejsce w trzeciej części rozprawy, w której autor wprowadza kategorię działania otwierającego. Kategoria ta rozstrzyga spory i kontrowersje wokół trafu moralnego/ przypadku, ale pozwala też na uregulowanie wzajemnych relacji, dotyczących zasady kontroli, intencji sprawcy i odpowiedzialności moralnej. Jak trafnie zauważył autor, to posunięcie chroni etykę od "*upadku w przepaść absurdu moralności*". (s.337).

2. Wady rozprawy

Lektura monografii nie nasuwa żadnych uwag krytycznych, które by dotyczyły zarówno poziomu analiz jak i kompozycji pracy. Powtórzę jeszcze raz to ciekawa, ważna i wartościowa monografia. Tyle słowa komentarza ze strony filozofa-etyka. Jako czytelnik mogę jedynie wyrazić żal, w nawiązaniu do poruszonej przez autora problematyki żalu sprawcy, że przedłożona monografia ma, jak każda pozycja książkowa, ograniczoną ilość stron. Podjęta w niej problematyka jest tak ważna dla współczesnej etyki, że trudno nie oczekiwać od autora dalszych prac chociażby poświęconych zagadce Sfinksa.

Część II

Ocena pozostałego dorobku naukowego (2009-2021)

Przedłożony do merytorycznej oceny pozostały dorobek naukowy habilitanta obejmuje artykuły opublikowane przez niego w czasopismach punktowanych i rozdziały w monografiach recenzowanych. Zasadniczy dorobek mieści się w obszarze nauk humanistycznych, część publikacji dotyczy filozofii religii i teologii. Habilitant jest autorem 4 tekstów analitycznych, poświęconych różnym możliwym ujęciom trafu moralnego oraz 10 artykułów dotyczących problematyki filozoficznej, religijnej oraz moralnej, w tym 5 tekstów opublikowano w języku angielskim, ponadto dr Strzyżyński wydał dwie monografie, oprócz omawianej, a mianowicie: (razem z P. Domerackim)ego; *Kondycja Kościoła katolickiego w Polsce-autorytet i komunikacja*, UAM, 2015 oraz *Koncepcja wiary teistycznej w filozofii religii Johna Hicka*, UAM, 2009. Do dorobku naukowego Habilitanta należy również włączyć rozdziały w monografiach naukowych w liczbie 13, w tym 1 napisany w języku angielskim. Ogólnie, teksty te charakteryzują się jasną, klarowną wykładnią, opisem przedmiotu badań wzbogaconych o najnowszą literaturę, racjonalną argumentacją i rzetelnym, całościowym, analitycznym ujęciem poruszanej problematyki. Wyobrażenia filozoficzne autora, wspomagana przez znakomity warsztat filozoficzny, przesadzają o poznawczej wartości tych tekstów. Niezależnie od tego, czy autor kontynuuje namysł nad przedmiotem czy dopiero go odkrywa, zawsze zmierza do tego, by ustalić jego filozoficzne znaczenie i pod tym kątem rozwija swoje badania.

Z załączonego raportu naukowo metrycznego wynika, że Habilitant był łącznie cytowany 9 razy, uzyskał też h-index-2

Pozostały dorobek naukowy Habilitanta dotyczy: 1) projektów i udziału w grantach, wykładów zagranicznych 2) wygłoszonych referatów na konferencjach krajowych i międzynarodowych

ad. 1. udział dr Strzyżyńskiego w projektach i międzynarodowych grantach:

lata 2015-2017 udział w międzynarodowym projekcie "The Future of Religious Faith from Central Eastern European Perspective" Finansowanym przez Fundację Templetona. kier. projektu ks. prof. Tomasz Halik (naukowcy ze Słowacji, Czech, Węgier i Polski,

2013-2015 udział w Międzynarodowym Projekcie Badawczym "Project on Four Disjunctions: Church Renewal in Secular Age" prowadzonym przez Council for Research in Values and Philosophy z Waszyngtonu w USA. Pracami kierowali: prof. Charles Taylor, prof. Jose Casanova, Prof. George F. McLean i prof. Tomasz Halik.

wykłady w języku angielskim na Uniwersytecie Karola w Pradze, Wydział Teologii Protestanckiej, 5-6 maja 2015 pt. The Philosophy of Religion of John Hick i The Hypothesis of Religious Pluralism of John Hick

ad.2 wygłoszone referaty w języku angielskim i. i polskim

w języku angl.-3

w języku polskim-13.

Do dorobku warto wliczyć prowadzenie przez dr Strzyżyńskiego sesje w jęz. angl. podczas Międzynarodowej i Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej pt. "Why is Life Worth Living? An Old Question in New Times, 17 maja 2021: z udziałem naukowców z Uniwersytetów: Cambridge, Oxford i U. Paryskiego

Dodać należy, że dr Strzyżyński w 2010 roku dostał Nagrodę III stopnia Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu za dorobek naukowy.

Część III

.3.1. Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego

(1) **działalność dydaktyczna:** oprócz wykładów prowadzonych na uczelni UAM, oraz w szkołach średnich jako nauczyciel kontraktowy (od 2015) dr Strzyżyński prowadzi kursy z zakresu dydaktyki i komunikacji społecznej m.in. w Szkole Analizy Transakcyjnej-142 godziny dydaktyczne czy też szkolił studentów w ramach Kursu Pedagogicznego w Wyższej Szkole Handlu i Usług w Poznaniu-2012/2013, uczył również podstaw e-learningu w ramach projektu "UAM: Unikatowy absolwent",

(2) **jest współorganizatorem** 17 konferencji i członkiem : Polskiego Towarzystwa Analizy Transakcyjnej, był też sekretarzem Redakcji Filozofii Chrześcijańskiej (2008-2014)

(3) **współredakcja** dwóch tomów: *Doświadczenie mistyczne w religiach niechrześcijańskich. Perspektywa filozoficzna*, 2020 Red. K. Stachewicz, P. Strzyżyński. Filozofia Chrześcijańska, nr 17, UAM, Wydział Teologiczny oraz *Jean- Paul Sartre w poszukiwaniu moralności. Etyczne dziedzictwo myśli* (2013). Red. K. Stachewicz, P. Strzyżyński, UAM, Wydział Teologiczny, Poznań 2013 jest również współautorem tomu ; *Filozofia. materiały do ćwiczenia z filozofii dla studentów teologii, wydanie poprawione i rozszerzone*, UAM, Wydział Teologiczny, 2010.

(4) **działalność popularyzatorska:**

działalność organizacyjna i dydaktyczna Autora jest nie tylko bardzo szeroka, ale też bardzo zróżnicowana, pomijając fakt prowadzonych kursów przez dr Strzyżyńskiego, który również m.in. współorganizował m.in. Warsztaty Matematyczne we współpracy z Poznańską Fundacją Matematyczną oraz Wydziałem Matematyki i Informatyki UAM (Łądek 3-5 lutego 2014)

działalność popularyzacyjna

1. nauka filozofii i etyki w szkołach średnich , gimnazjalnych i podstawowych,
2. wykłady dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku UAM
- 3 wykłady na uczelniach poznańskich oraz w Domu Literatury Biblioteki Raczyńskich, czy Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu
- 4.cykl wykładów dla Uniwersytetu Otwartego im. Adama Mickiewicza
- 5.wykład dla Fundacji Barak Kultury w Poznaniu

To tylko część z bogatej działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej Habilitanta. Można ją krótko zaopiniować jako różnorodną, inspirującą i osadzoną w szeroko rozumianej nauce i kulturze religijne. Działalność prowadzoną od lat, a więc także w okresie 2009-2021. Trzy momenty związane z tymi formami aktywności warto podkreślić; Habilitant łączy w nich zainteresowania naukowe z szeroką rozumianą dydaktyką, obejmującą także uczniów szkół średnich, jest przy tym naukowo aktywny zarówno w środowiskach krajowych jak i międzynarodowych. Część powyżej odnotowanych prac z zakresu organizacji oraz popularyzacji kultury i wiedzy filozoficznej oraz religijnej ma charakter innowacyjny i projektujący.

Wniosek końcowy

Sporządzając recenzję dorobku habilitacyjnego dr Przemysława Strzyżyńskiego działałam w oparciu o Ustawę z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule w zakresie (Dz.U.Nr 65, poz.595, z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz.U.z 2016, poz.1586), stanowiąca, że *" do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną"*.

Odpowiadając na pismo Przewodniczącego Rady Dyscypliny Filozofii dr hab. Zbigniewa Nerczuka, profesora UMK, jednoznacznie stwierdzam, że dorobek naukowy Habilitanta, dydaktyczny i popularyzatorski bezwzględnie zasługuje na najwyższą notę. Jego wkład w rozwój filozofii nie ogranicza się do nauki polskiej, a umiejętność wiązania ze sobą nowoczesnych narzędzi analitycznych z tradycyjnymi m. in. owocuje klarownymi tekstami, racjonalną argumentacją i bogatą, źródłową analizą badanego przedmiotu. Nie są to tylko badania nowatorskie, ale przede wszystkim naukowo zaangażowane w dyskusje o podstawach etyki, jej weryfikowalnych i zrozumiałych sądach, o źródłach i formach kultury i filozofii religijnej. Określenie "nowatorskie", w przypadku prac dr Strzyżyńskiego a zwłaszcza jego rozprawy habilitacyjnej, oznacza dostrzeżenie nowych problemów i ich sposób, w jaki są one sformułowane. Erudycja, wyobraźnia filozoficzna oraz warsztat metodologiczny stanowią te atuty prac dr Strzyżyńskiego, dzięki którym wyróżniają się one również stylem filozofowania oraz troską o *"spójność teorii etycznych"* (s.337) . A to oznacza również odrzucenie myślenia utrwalonymi już schematami w tradycji i kulturze. Biorąc pod uwagę powyższą ocenę dorobku naukowego, dydaktycznego i popularyzatorskiego, wnoszę o dopuszczenie Państwa dr Przemysława Aleksandra Strzyżyńskiego do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

dr hab .Ewa Podrez, prof. ucz.

E. Podrez